

LR OM SIA • LR OM SIA • LR OM SIA • LR OM SIA • LR OM SIA • LR

Alltför många av förslagen oprövade i verkligheten

LR:s SIA- yttrande klart

LR:s yttrande om SIA har, som nämnts redan i förra numret av SV, nu behandlats av förbundsstyrelsen. Det går sedan till SAC/SR, som i sin tur skall avge yttrande till utbildningsdepartementet. Eventuell proposition — grundad på SIA:s förslag — till riksdagen kan departementet avlämna tidigast våren 1976.

LR:s yttrande bygger på remissbehandling av ett stort antal synpunkter som kommit in från lokalföreningar på grundskolor (även på de skolor som varit engagerade i SIA-försök) gymnasieskolor, distrikt-, ämnes- och kårortsföreningar inom LR. Yttrandet presenteras här i sammandrag.

SIA:s förslag till åtgärder har, anser LR, en begränsad effekt. Elevsvårigheter har sällan sitt upphov enbart i skolan. SIA:s förslag syftar dock bara till förändringar i skolan, utan att reformer samtidigt sker i det omgivande samhället.

SIA:s förslag får verkan först på längre sikt. Därmed har man glömt bort sina direktiv, anser LR. Några förslag till snabbt verkande konstruktiva åtgärder i det vardagliga skolarbetet har SIA inte lagt fram. Andra har fått initiera konstruktiva åtgärder som gett snabba resultat. Den s k SÄS-resursen, som kom till efter framställningar från lärarförbunden, har sålunda bevisligen haft mycket positiva effekter i problem-

fyllda områden.

LR anser också att SIA ser alltför optimistiskt på de ekonomiska konsekvenserna av förslagen, liksom på de arbetsmarknadsmässiga följderna för lärarna. Så har t ex inte kostnaderna beräknats för sådana om- och nybyggnader av lokaler som förslagen skapar behov av.

Den ökning av antalet arbetstillfällen på högstadiet och gymnasieskolan som enligt SIA skulle bli följden av förslagen (och som inte finansieras ur lärarkollektivets löner) blir mycket liten, hävdar LR.

SIA:s förslag bör enligt LR:s uppfattning inte genomföras som obligatorium — inte heller bör SIA-förslagen ses som någon helhetslösning.

Beslutar man ändå om ett obligatorium, bör övergångstiden för kommunerna vara tio år. I så fall måste personalen lokalt ha ett bestämmande inflytande över förslagets genomförande.

LR vill också betona att många av SIA:s förslag, inte minst det som gäller specialundervisningens integrering, måste föregås av omfattande försöksverksamhet. Man vet idag alldeles för lite om vilka möjligheter SIA:s tankegångar har att på ett fruktbart sätt genomföras i verkligheten.

LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR

Välutbildade lärare som kan göra undervisningen stimulerande och meningsfull bidrar i hög grad till elevernas sociala utveckling.

Resurssystemet

SIA-systemet alltför oklart

- Det nuvarande resurssystemet för skolan har inte tillkommit av en slump – det är i viss utsträckning behovsorienterat. LR anser därför att det behövs starka skäl om detta system skall dömas ut.
- LR anser det svårt att bedöma om den totala ekonomiska resursen för skoländamål blir tillräcklig i SIA-skolan. Risker finns för att tjänstgöringsunderlaget för högstadielärarna kommer att minska i en skola av SIA:s modell.
- Om SIA:s system för resursfördelning genomförs, bör det modifieras så att viss del av förstärkningsresursen

binds till rektorsområde, stadium och ämne/ämnesgrupp.

Utökad SÅS bättre

- Försöksverksamhet i större skala fordras innan beslut fattas om tillämpning av SIA:s resurssystem.
- LR föreslår att man utanför försöken under försöksperioden använder nuvarande resurssystem, kompletterat med ökade anslag till särskilda åtgärder på skolområdet (SÅS). Dessa ökade anslag kan exempelvis användas för att i problemfyllda rektorsområden skapa mindre klasser/undervisningsgrupper.
- Nya personalkategorier inom skolan, t ex assistenter, bör finansieras med nya statliga eller kommunala medel.

Den samlade skoldagen

Frivilligt för eleverna

- LR tillstyrker en samlad skoldag under förutsättning av att de fria aktivite-

terna blir frivilliga för eleverna och att de fria och fasta aktiviteterna inte var-
vas.

... och för lärarna

- De lärare som är lämpade för det och som vill åta sig uppgifterna bör kunna engageras som handledare i fria och frivilliga aktiviteter.

Specialundervisningen

Försök först

- LR föreslår att man startar en försöksverksamhet för att undersöka om det är möjligt att så som SIA föreslår undervisa huvudparten av specialundervisningseleverna inom arbetsenheten, tillsammans med övriga elever.
- Den traditionella specialundervisningen bör, om SIA:s förslag genomförs, i viss omfattning ersättas av stöd- undervisning.

- Förslaget om anpassad studiegrupp tillstyrkes.

Speciallärartjänster behövs

- Specialundervisningen på högstadiet bör skötas av speciallärarutbildade läro-
neslärare. Tjänster som speciallärare bör inrättas för dessa lärare, antingen i SIA-skolan genomförs eller ej.
- Det finns också behov av utökad specialundervisning och stödundervisning på gymnasieskolan. Därför bör denna skolform behöriga lärare ut-
dast till speciallärare. Också för de-
lärare bör särskilda tjänster inrättas.

Arbetsenheter – arbetslag

Behåll klassen som enhet

- Klassen som organisatorisk basenhet – kombinerad med ökad tid för klassföreståndaruppgifter – ger en bättre elevvård än SIA:s system med arbetsenheter.
- Lärarnas tjänstgöring bör organiseras med klassen som utgångspunkt.

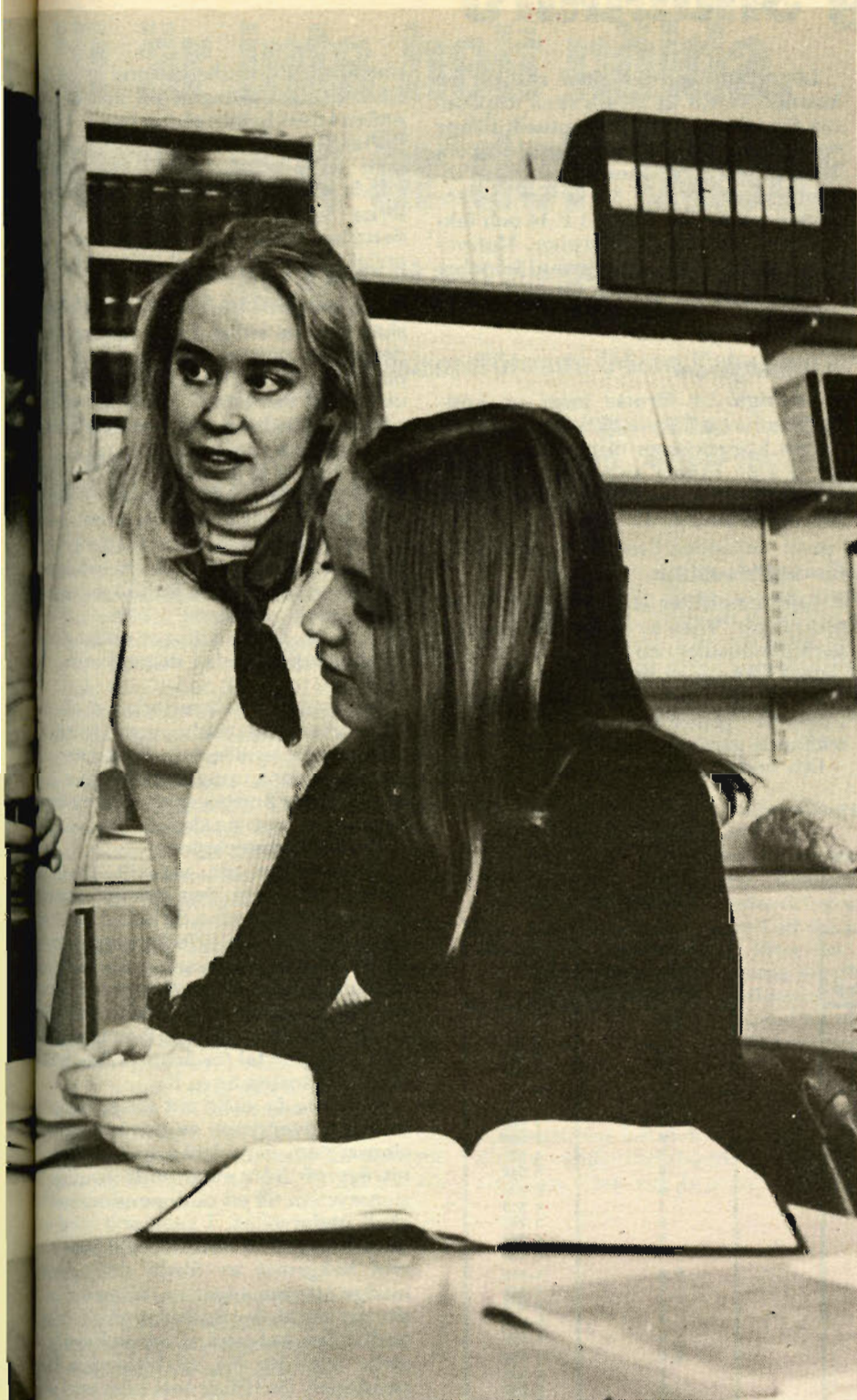
- Om man vill undvika nivågruppering bör man i första hand satsa på mindre klasser/undervisningsgrupper, eftersom ett sådant system gör det lättare att individualisera undervisningen.

Frivillig organisation

- Arbetslaget skall på egen hand bestämma vilken grad av gemensam verksamhet arbetslaget skall bedriva.
- Arbetsenheter och arbetslag bör bli frivilliga anordningar.

● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR OM SIA ● LR

Lärarnas roll

Undervisning är också fostran

- Undervisning bör vara en huvuduppgift för lärarna, även i en SIA-skola.
- Enligt SIA skulle de fria aktiviteterna ge bättre social träning för eleverna än lektionerna. Några belägg för att arbetet under lektionerna skulle vara mindre socialt fostrande än deltagandet i fria aktiviteter har SIA enligt LR:s mening inte lagt fram.

Överdrivna problem

- Problemen i samband med studieövergångarna bör enligt LR:s mening inte överdramatiseras. På de flesta håll upplevs bytet av stadium som problemfritt och många elever stimuleras av förändringen.
- LR avstyrker studieövergripande tjänstgöring för lärarna inom grundskolan. Lärare i gymnastik, musik och teckning får härvidlag utgöra undantag. De är utbildade för tjänstgöring på alla stadier.

Specialpedagogisk utbildning

- Den av SIA föreslagna specialpedagogiska utbildningen om fyra veckor

bör komma till stånd, även om SIA:s förslag i övrigt ej genomförs. Till större delen bör denna utbildning reserveras för högstadiets och gymnasieskolans lärare. Utbildningen skall förläggas till terminstid.

Kompetenta lärare

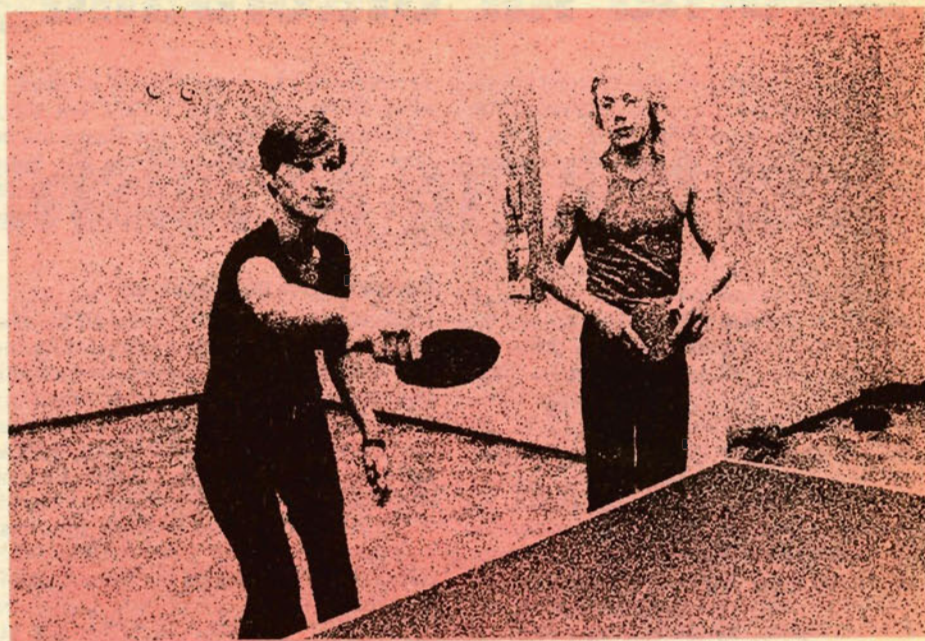
- Lärare skall inte mot sin vilja åläggas att tjänstgöra i ämnen utanför sin kompetens.
- Vidareutbildning av lärare som är speciellt angelägna ur tjänstgörings-synpunkt skall ske på tjänstgöringstid och med full lön.

Mer tid till kontakter

- Lärarna bör ges goda tidsmässiga möjligheter att sköta kontakterna hem-skola.
- LR avstyrker SIA:s system med kontaktlärare på högstadiet.

Behåll usken

- Resultaten från ULA kan inte ligga till grund för ett nytt arbetstidsavtal för lärarna.
- Även i en SIA-skola bör man med hjälp av omräkningsfaktorer kunna mäta allt lärarbete i undervisningsskyldighet.

Skolans ledning

Skolledare skall vara lärare

- LR tillstyrker SIA:s förslag om skolledarutbildning, men avstyrker förslaget om skolledarbehörighet. Endast den som är behörig till ordinarie tjänst som lärare bör kunna komma ifråga för skolledartjänst.

En huvudman räcker

- Skolstyrelsen skall vara huvudman även för fria och frivilliga aktiviteter.
- De av SIA diskuterade kommunala samverkansorganen bör provas i försöksverksamhet innan beslut fattas om dessa organ.

Bestyrelsen får vänta

- Beslut om den av SIA föreslagna bestyrelsen bör uppskjutas med hänsyn till att frågor om personalinflytande är föremål för övervägande i många andra sammanhang.

Huvudlärarna behövs

- De av SIA föreslagna studieledarna bör inte ha ämnesspecifika uppgifter.
- Både studieledare och huvudlärare behövs i en skola med arbetslag och arbetsenheter.
- LR föreslår därutöver befattningar som arbetslagsledare.
- LR föreslår också att arvoderade institutionsföreståndartjänster införs i ytterligare ämnen.

Gymnasieskolan

Flera bra förslag

- SIA:s åtgärds katalog när det gäller gymnasieskolan är enligt förbundets uppfattning i huvudsak väl avvägd. LR vill särskilt understryka och tillstyrka följande förslag till åtgärder: Fortbildningsinsatser kring vikten av SYO för olika lärarkategorier i gymnasieskolan. Behovet av utökad specialundervisning och stödundervisning. Ändring av bestämmelserna för gymnasieutbildade att söka utbildningar inom grundskolans kompetens-

område.

- Delningstalet för svenska och engelska på de 2-åriga yrkestekniska linjerna bör vara 16, oavsett om SIA:s förslag genomförs eller ej.
- LR accepterar SIA:s förslag om att den nuvarande kursuppdelningen i matematik och naturkunskap i åk 1 på de treåriga humanistiska och samhällsvetenskapliga linjerna skall försvinna. Åtgärder bör dock vidtagas som tillförsäkrar de anställda lärarna fortsatt arbete.
- Det av SIA föreslagna resurssystemet för gymnasieskolan bör provas i försöksverksamhet innan beslut fattas.